

Pengar

ORDLISTA

kamrat (sida 13, rad 20) vän, kompis

patron (sida 32, rad 14) person som äger en stor gård

fasligt (sida 34, rad 10) väldigt

fruntimmer (sida 41 rad 2) kvinnor

hustru (sida 48, rad 8) fru

tålmodig (sida 50, rad 4) har mycket tålamod

pinade (sida 110, rad 17) plågade

snälltåg (sida 116, rad 17) ett snabbt tåg

strövade (sida 117, rad 16) gick långsamt

supé (sida 1120, rad 3) måltid

Finns det andra ord som är nya för dig? Skriv dem, slå upp dem och skriv förklaringar.

ARBETA MED ORDLISTAN

1. Gå tillbaka till boken. Läs meningarna där orden i ordlistan finns. Förklara med egna ord vad meningarna betyder.
2. Skriv meningar med fem av orden i ordlistan eller på din lista.

GRAMMATIK

Substantiv

Substantiv är ord för människor, djur och saker. Känslor och ämnen är också substantiv. Ofta kan du sätta *en*, *ett* eller *flera* framför ett substantiv.

Stryk under substantiven i meningarna nedan. I vissa meningar finns det flera substantiv.

1. De gick in genom en dörr till ett stort vardagsrum.
2. Det regnade och blåste och Axel höll ett paraply över dem.
3. Jag vill bli djurmålare.
4. Har det kommit brev från pappa?
5. Han har fina hästar.
6. Hennes fästman hade bett henne att inte gråta.
7. Hennes kropp darrade till.
8. De satte sig i soffan.

Adjektiv

Adjektiv är ord som beskriver substantiv, som "snäll", "stor" och "lång". Färger är också adjektiv.

1. Stryk under adjektiven i meningarna nedan. I vissa meningar finns flera adjektiv.

Selma och den unge mannen lämnade rummet.

Hon var inte alls vacker, men såg frisk ut.

Hon var klädd i en mörkblå klänning.

Där stod en fin vagn med två vackra, grå hästar.

Hennes läppar lyste varma och röda.

Trots att fadern var slut var det en härlig tid för Selma.

Elvira var liten och blond, och en aning kraftig.

Kristerson blev svartsjuk.

2. Vilka fem adjektiv skulle du använda för att beskriva de här personerna?

Selma

Pål

Richard

Elvira

LÄSFÖRSTÅELSE

Kapitel 1

Hur ser Selma Berg ut?

Hur ser Axel Möller ut?

Vad ber Selma Axel om?

Varför vill mor Möller inte att Axel ska bli konstnär?

Hur är besöket hos morfar Möller?

Varför reser Axel inte ifrån byn?

Vilka bor Selma med?

Vad vill Selma arbeta med?

Vad tycker hennes faster att hon ska göra i stället?

Kapitel 2

Hur lät det när Axel spelade fiol?

Hur trodde han att det lät?

Varför vill Selma inte stanna?

Vad tyckte Selma om hos Axel?

Vad tyckte hon inte om?

Vad tycker han om henne?

Vem hälsar på hemma hos Selmas faster och farbror?

Vad står det i brevet från Selmas pappa?

Vad är det för överraskning som hennes farbror ger Selma?

Kapitel 3

Hur mår Selma dagen efter?

Varför tycker hon att prästen talar direkt till henne?

Vad tycker Selmas faster om henne?

Varför ger Selma sina pengar till Axel?

Hur reagerar han?

Varför blir Axel arg på sig själv?

Vad berättar Selmas farbror för henne?

Hur reagerar hon?

Kapitel 4

Vad förälskade sig Patron Kristersson i hos Selma?

Hur känner hon för honom?

Hur reagerar hon när han kysser henne?

Vilka argument har Selma mot giftermålet?

Varför svarar hon trots allt ja?

Kapitel 5

Varför bad Selma sin fästman att ändra sig?

Hur reagerar Selma när hennes kusin kommer?

Vad får Selma i brudgåva av Pål?

Vad tänker Selma när hon ser sin man på morgonen efter bröllopet?

Hur ser det ut i Selmas nya hus?

Vad säger Selmas farbror när hon vill följa med honom hem?

Kapitel 6

Hur har de första två åren av äktenskapet varit?

Vad står det i telegrammet från Richard?

Vad berättar Richard för Selma?

Varför vill Richard att Selma ska läsa brevet?

Vad vill Richard helst skriva?

Kapitel 7

Vad säger Richard att han avskyr? Varför?

Vad berättar han för Selma?

Hur reagerar hon?

Varför ångrar han att han berättade?

Vem kommer på besök?

Hur reagerar han när han ser Richard?

Kapitel 8

Hur gammal har Selma blivit?

Hur har hon förändrats?

Vilka är hos henne och Pål som gäster?

Varför vill Selma hjälpa Elvira?

Vad ger hon henne för råd?

Hur ser Richard på kärlek?

Hur ser Selma på kärlek?

Varför ser hon inte skilsmässa som ett alternativ?

Kapitel 9

Hur blir avskedet mellan Richard och Selma?

Hur kände sig Selma när hon red?

Vad vill Selma att Pål ska göra?

Hur reagerar Selma när hon ser konstnärerna på Nationalmuseum?

Kapitel 10

Vad tycker Selma om att flickor får gifta sig som sextonåringar?

Vad har hon för tankar kring "det kroppsliga i äktenskapet"?

Vad vill Selma göra i stället för att vara gift?

Vad hindrar henne från att skiljas?

Vem skriver hon brev till?

SKRIVA

Sammanfatta

Använd följande punkter för att sammanfatta handlingen i *Pengar*.

- Boken handlar om ...
- Hon ...
- Först ...
- Därefter ...
- Sedan ...
- Slutligen ...

Skriv en recension

Vad tyckte du om boken? Använd följande meningar som stöd:

Jag tyckte om att ...

Det bästa med boken var att ...

Den person jag tyckte bäst om var ...

Det var bra att ...

Jag tyckte inte om att ...

Det var konstigt ...

Det var hemskt ...

Jag undrar varför ...

Jag hoppas ...

Händelse och tanke

Välj två betydelsefulla händelser ur boken.

Berätta vad som händer, vilka som är med och varför du anser att de är viktiga. Använd punkterna nedan som stöd.

1

Den första händelsen jag har valt är ...

Jag valde den eftersom ...

Det som händer är ...

De som är med är ...

Det är en viktig händelse för att ...

Den får mig att tänka på ...

2

Den andra händelsen jag har valt är ...

Jag valde den eftersom ...

Det som händer är ...

De som är med är ...

Det är en viktig händelse för att ...

Den får mig att tänka på ...

Beskriv en karaktär

Välj en av karaktärerna i boken och skriv en text om hen.

- Hurdan är hen?
- Vad tycker hen om?
- Vad tycker hen inte om?
- Vilka personer är viktiga för hen?
- Vad drömmer hen om?

Skriv en epilog

En *epilog* är ett avslutande kapitel som utspelar sig en tid efter bokens andra händelser. Det kan vara veckor, månader eller år senare.

Skriv en epilog till *Pengar* och berätta hur det går för Selma, Pål, Richard och Elvira.

Skriv ett brev

Låt en av karaktärerna skriva ett brev till en av de andra. Tänk på att tydligt anknyta till händelser i boken.

ANALYSERA

Teman

Teman är stora känslor och händelser som genomsyrar en berättelse. Exempel på vanliga teman: kärlek, hat, rädsla, glädje, sorg, ensamhet, gemenskap, vänskap, krig, orättvisa, svartsjuka.

Vilka teman hittar du i *Pengar*? Ge exempel och förklara.

Bokens konflikt

I varje bok finns det ett problem. Detta kallas för bokens konflikt.

Vad tycker du är konflikten i den här boken?

Förklara varför du tycker så.

Budskap

Budskapet är det författaren vill säga med boken och det du som läsare kan lära sig. Det finns flera budskap i en bok. Vilket eller vilka budskap hittar du i *Pengar*? Skriv och förklara.

En klassiker

Pengar räknas till en av de stora, svenska klassikerna. En klassiker är en bok som är gammal, men ändå aktuell och som har lästs av flera generationer. Man brukar säga att den är tidlös, att den passar i vilken tid som helst.

1. Varför tror du att *Pengar* har blivit en klassiker?
2. Vad är tidlöst och vad passar både när den skrevs och nu?
3. Vad i boken är kopplat till den tid och det samhälle som boken skrevs i?
4. Tycker du att *Pengar* är en klassiker som många borde läsa? Varför? Varför inte? Argumentera för din åsikt.
5. Vad lärde du dig av att läsa *Pengar*?